

MAKEDONYA CUMHURİYETİ YARGI SİSTEMİ

THE JUDICIAL SYSTEM IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA

Bayram ERDAŞ
Tetkik Hâkimi
Rapporteur Judge

I. Genel Olarak

Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti'nin parçalanmasından sonra 1991 yılında bağımsızlığına kavuşan Makedonya Cumhuriyeti, parlamenter demokrasi ile yönetilmektedir. Makedonya'da yargı gücü bağımsız ve tarafsız mahkemeler tarafından kullanılmaktadır. Ülke üç kademeli bir yargı sistemine sahiptir. Birinci kademe ilk derece (asliye) mahkemeleri ve idare mahkemesi; ikinci kademe istinaf mahkemeleri ile Yüksek İdare Mahkemesi; en üstte ise, Yargıtay (Supreme Court) bulunur. Ülkede herhangi bir olağanüstü mahkeme ve askerî mahkeme bulunmamaktadır.

Ülkede, mahkemelerin bağımsız ve özerkliği Anayasa ile güvence altına alınmıştır. Ayrıca mahkemelerin yetkisi, kuruluşu, kaldırılması, işleyişi, dağılımı ve yargılama usulleri ancak kanunla düzenlenebilmektedir.

II. Mahkeme Teşkilatı

Makedonya Cumhuriyeti'nde bir veya birkaç belediyeyi yargı çevresine alan 27 Asliye Mahkemesi bulunmaktadır. Bu mahkemeler hukuk, ticaret ve ceza davalarına bakarlar. Ancak aralarında çocuk ceza mahkemeleri, iş mahkemeleri ve ekonomik suçlara bakan mahkemeler gibi ihtisas mahkemeleri de bulunmaktadır. Ülkede çapında asliye mahkemesi kararlarını inceleyen ve Üsküp, Manastır, İştip ve Gostivar'da bulunan 4 istinaf mahkemesi vardır.

Üsküp'te bulunan ve 2006 yılında kurulan idare mahkemesi ise, tüm ülke çapındaki idari uyuşmazlıkların ilk derece yargı mercidir ve kararlarına karşı Yüksek İdare Mahkemesi'ne gidilebilmektedir. Ayrıca, başka bir mahkemenin görevine girmeyen tüm hallerde Ülke kurumları arasında yetki uyuşmazlıklarına Yüksek İdare Mahkemesi bakmakla görevlidir. Ülkede en üst yargı mercii olan Yargıtay, sadece hukuk ve ceza mahkemelerinin verdikleri kararları değil aynı zamanda idare mahkemesi kararlarını da inceleyen son yargı merciidir.

Diğer taraftan Makedonya'da, Anayasanın ve bireysel hak ve özgürlüklerinin korunmasını teminen bir Anayasa Mahkemesi bulunmaktadır. Mahkemenin kuruluşu, Federe Makedonya Sosyalist Cumhuriyeti'nin 1963 tarihli Anayasasına dayanmaktadır. 9 yıl için seçilen 9 üyeden oluşan Mahkeme yasama, yürütme ve yargı erki arasındaki her türlü uyuşmazlığı çözme yetkisine;

I. General Overview

The Republic of Macedonia, declared its independence in 1991 following the break-up of Socialist Federal Republic of Yugoslavia, has been a functioning multi-party parliamentary democracy. In the country, judicial power is vested in courts that are autonomous and independent. The judicial system is comprised of three tiers: In the first tier, there are courts of first instance, also called basic courts, and administrative court. The second tier consists of four Courts of Appeal and the High Administrative Court. Supreme Court is at the apex. There are no extraordinary and military court in the country.

The Constitution of 1991 guarantees the independence and autonomy of the courts. Moreover, the establishment, authorization, abolishment, functioning, distribution and adjudicatory procedures of the courts could merely establish by law.

II. Organisation of the Courts

In the Republic of Macedonia, judicial system has 27 Courts of First Instance having jurisdiction on one or more municipalities. These courts deal with civil, commercial and criminal law cases. However, there are also specialised courts such as the courts dealing with juvenile criminal law, labor law or economic crimes. The Courts of Appeal, situated in Skopje, Bitola, Stip and Gostivar, review the judgments of the Courts of First Instance exist across the country.

Administrative Court in Skopje, established in 2006, is the court of first instance in administrative cases country-wide, whose rulings could be challenged in the Higher Administrative Court. In addition, the Higher Administrative Court is also responsible for dealing with jurisdictional dispute as it is not fall into any other court's responsibility. The Supreme Court, the highest level judicial authority in the country, is the last resort not only for the judgments of civil and criminal courts but for the judgments of administrative court as well.

Besides, there is a Constitutional Court responsible for the protection of constitution and fundamental rights and freedoms. Its establishment indeed based on 1963 Constitution of Socialist Republic of Macedonian Federation. Nine members, elected for nine years, are authorized to resolve any conflict between the three branches of

Meclisin üçte ikisinin oyuyla kendisine sunulması halinde Başkan'ın Anayasayı ihlal edip etmediğini, yetkisini kötüye kullanıp kullanmadığını belirleyerek Başkan'ın görevden alınmasına karar verme yetkisine sahiptir.

III. Savcılık Teşkilatı

Genel olarak bakıldığında ülkede savcılık teşkilatının mahkemelere benzer bir organizasyon yapısına sahip olduğu görülmektedir. Savcılık teşkilatının başında Makedonya Cumhuriyeti Başsavcılığı bulunmaktadır. Makedonya Cumhuriyeti Başsavcısı tüm ülke genelinde yetkili olmakla birlikte Yargıtay'da da savcılık görevini yerine getirmektedir.

Makedonya Cumhuriyeti Başsavcılığı dışında ülkede dört istinaf başsavcılığı bulunmaktadır. Bunun yanı sıra ülkede 22 ilk derece başsavcılığı bulunmaktadır. İlk derece başsavcılıklar yetki alanlarında görev yapmakla birlikte suçların türü ve ceza miktarına göre, kendi aralarında görev ayrımı bulunabilmektedir. Örneğin Üsküp'te bulunan başsavcılık aynı zamanda organize suçlara ve yolsuzluk suçlarına bakmakla da görevlidir.

Savcılık teşkilatı içerisinde dikey hiyerarşi bulunmaktadır. Başsavcıların, temel hak ve özgürlükler ile kamu düzeninin korunması, savcılık faaliyetlerinin daha etkin ve verimli yürütülmesi ve uygulama birliğinin sağlanması gibi konularda uyulması zorunlu yazılı talimat verme yetkileri bulunmaktadır. Bununla birlikte, savcıların yargısal faaliyetlerindeki bağımsızlığı kanunla güvence altına alınmıştır. Bu kapsamda, savcılara dosya bazında (dava açılması veya kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilmesi yönünde) savcılara talimat verilmesi mümkün değildir.

IV. Yargı Kurulları ve Akademi

Makedonya'da, ülkemizdeki Hâkimler ve Savcılar Kurulu muadili iki kurum bulunmaktadır. Bunlar Yargısal Konsey ve Savcılar Konseyi'dir. Ülkede hakim ve savcıların meslek öncesi ve meslek eğitimlerine ilişkin iş ve işlemler ise Hâkim ve Savcı Akademisi tarafından yürütülmektedir.

Yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının garantörü olarak kurulan Yargısal Konsey, hâkimlerin (yüksek mahkeme başkanları ve hâkim adayları dahil) atanması, görevden alınması, çalışmalarının değerlendirilmesi, hâkimler hakkında disiplin tedbirlerin alınması ve uygulanması gibi konularda geniş bir yetki alanına sahiptir.

Yargısal Konsey 15 üyeden oluşmaktadır. Yargıtay Başkanı ve Adalet Bakanı, Konsey'in tabii üyesidir. Bunun yanı sıra, Konsey'de hâkimlerce seçilen 8 hâkim üye, meclis

government. Upon a referral by a two-thirds vote of the Assembly, it may also decide whether the President has violated the Constitution or his powers and remove him from office.

III. Organisation of the Public Prosecution

In general, it is evident that the prosecutors has similar organisational structure to the courts. Macedonian Chief Public Prosecutor appears at the top of the organization of the Prosecution. Macedonian Chief Public Prosecutor has authority country-wide and officiates as prosecutor in the Supreme Court.

Apart from Macedonian Chief Public Prosecutor, there are four Appellate Public Prosecutors and furthermore 22 first instance public prosecutors in the country. First instance public prosecutors function in their jurisdiction and have job definition, among themselves, according to types of crime and amount of penalty. As an example, public prosecutors in Skopje is responsible for organised and corruption crimes.

There is also hierarchical structure in the organisation. Chief Public Prosecutor has authority to give mandatory written instructions with respect to the protection of fundamental rights and freedoms and public order, carrying out prosecuting duties more effectively and efficiently and securing uniformity in such applications.

Notwithstanding, the independence of prosecutors in their judicial activities is guaranteed by laws. In this regard, it is illegal to give instruction to prosecutors in file basis (including making decision of non-prosecution or open a case)

IV. The Councils and the Academy

In the Republic of Macedonia, two councils were founded, Judicial Council and Council of Public Prosecutors, equal to Council of Judges and Prosecutors in Turkey. Besides, pre-vocational and vocational trainings of judges and prosecutors in the country are carried out by Academy for Judges and Public Prosecutors.

An independent Judicial Council is the guarantor of the autonomy and independence of the judiciary and has been empowered with the election and appointment of judges (including chief of high courts and judge candidates), their discharge, and the application of disciplinary measures and revocation of their immunity.

Judicial Council consists of 15 members. Minister of Justice and President of the Supreme Court are ex officio members.

tarafından seçilen 3 üye ile Başkan'ın gösterdiği adaylar arasından meclis tarafından seçilen 2 üye bulunmaktadır. Konsey'in hâkimlik mesleğinden olmayan üyeleri ancak hukuk profesörü, avukat veya hukuk uzmanları arasından seçilebilir.

Konsey başkanı, doğal üyeler dışındaki üyeler arasından Konsey tarafından seçilir. Konsey üyelerinin görev süresi altı yıl olmakla birlikte üyelerin bir kez daha yeniden seçilmeleri mümkündür.

Makedonya'da 2007 yılında ülkedeki savcılarının görevlerini yaparken sahip oldukları bağımsızlığı korumak için kanunla Savcılar Konseyi kurulmuştur. Makedonya Cumhuriyeti Başsavcısı 11 üyeden oluşan bu konseyin tabii üyesidir. Bunun dışında ilk derece savcılar tarafından ve kendileri arasından seçilen bir üye, bölge başsavcılıklarının kendi arasından seçtikleri dört üye, ülkede çoğunluk olmayan topluluklardan birinin mensubu olan savcılar arasından tüm savcılarının seçtikleri bir üye, tanınmış hukukçular, hukuk profesörleri ya da avukatlar arasından parlamento tarafından seçilen dört üye bulunmaktadır.

Yargı Konseyine benzer yetkileri bulunan Savcılar Konseyinin üyeleri dört yıllığına seçilirler ve yeniden seçilme hakkına sahiptirler. Konsey başkanı ise, Konsey üyeleri arasından iki yıllığına seçilir ancak yeniden başkan seçilme hakkına sahip değildir.

13 üyeden oluşan Hakim ve Savcı Akademisi ise, Ülkede hâkim ve savcı adaylarının meslek öncesi ve meslek içi eğitimini vermekle ve mesleğe seçilmeleri için son bir sınav düzenlemekle görevlidir.

Makedonya'da hakim ve savcı adayı olabilmek için Makedonya vatandaşı olma, iyi bir özgeçmişe sahip olma, dört yıllık bir üniversiteden mezun olma ve avukatlık sınavını geçmiş olma şartları bulunmaktadır. Ancak ilk derece mahkemelerine, yüksek mahkemelere ve idare mahkemelerine atanırken bu prosedür farklılaşabilmektedir.

Ülkede hâkim olarak atanabilmek için önce Akademinin sınavını, ardından da psikoloji ve dürüstlük testini geçme şartı bulunmaktadır. Bu testler Makedonya'da 2013 yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır.

In the Council, eight members are elected by the judges from their ranks, Three members are elected by the Parliament of the Republic

of Macedonia with a majority of votes from the total number of representatives. The members of the Council who are not judge could only be professor in law, advocate or legal expert.

The President of the Council can be elected from the members who are not ex officio members. The term of office of the elected members are four years with a right to one re-election.

In Macedonia, it was established by law a Council of Public Prosecutors to protect independence of prosecutors which is recognised while fulfilling their duties in 2007. The Chief

Public Prosecutor of the Republic of Macedonia is ex officio member of this eleven-membered Council. In addition, one member of the Council is elected by the first instance prosecutors, Four members are elected from Appellate Public Prosecutors, who are elected among themselves. One member of the Council, elected by all prosecutors, is the member of the communities

that are not in majority in the country. Four members are elected by the Parliament among prominent lawyers, professors in law and advocates.

The members of the Council, has similar authorisation with Judicial Council, are elected for 4 years and have the right to be re-elected. The President of the Council is elected among the Council members for 2 years but has not right to be re-elected as President.

Thirteened-membered Academy for Judges and Public Prosecutors is responsible for pre-vocational and vocational trainings of judge or prosecutor candidates and holding an examination for them to enter the profession.

Being judge or public prosecutor candidate in Macedonia requires being a citizen of the Republic of Macedonia, having a good background, being a four-year-law graduate and achieving the bar examination. However, while appointing to higher courts and administrative courts the procedure would be differentiated.

To be a judge or public prosecutor in the country, it is required firstly to pass Academy examination then psychological and the integrity test. These tests have been carried out since 2013 in the country.

V. Adli Yardımlaşma

Türkiye ile Makedonya Cumhuriyeti arasında 24/02/1997 tarihli “Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Hukuki ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması”, 11/07/2001 tarihli “Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Makedonya Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında İşbirliğine İlişkin Protokol” ile 26/03/2002 tarihli “Türkiye Cumhuriyeti ve Makedonya Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşması” bulunmaktadır.

Bunların yanı sıra Makedonya Cumhuriyeti 1999 yılında “Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi”ne ve Cezaî konularda Adli Yardımlaşma Avrupa Sözleşmesi’ne taraf olmuştur. Ayrıca Ülke, INTERPOL ve SELEC/SEEPAG gibi uluslararası kuruluşların yanı sıra Batı Balkan Savcılar Birliği gibi bölgesel pek çok kuruluşta yer almaktadır.

Diğer taraftan, Avrupa Birliğine üye olmamakla birlikte Makedonya, yasal mevzuatını Avrupa birliği mevzuatına uyumlu hale getirme konusunda ciddi çaba sarfetmektedir. Bu kapsamda Makedonya Cumhuriyeti 2008 yılında EUROJUST ve EUROPOL ile işbirliği anlaşmaları imzalamıştır.

Makedonya’da cezaî konularda adli yardımlaşma işlemleri çoğunlukla Cezaî konularda Adli Yardımlaşma Kanunu ve Ceza Usul Kanunu uyarınca yürütülmektedir. Adli yardımlaşma hususunda Makedonya Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı merkezi makam olarak belirlenmiştir. Adalet Bakanlığı bünyesinde hukukî ve cezaî adli yardımlaşma işlemlerini yürütmek amacıyla özel daireler bulunmaktadır.

Ülkede 2013 yılında Ceza Usul Kanunu’nda yapılan değişiklikle soruşturma aşamasında soruşturmanın yönetimi yetkisi soruşturma (öninceleme) hâkiminden alınarak savcıya münhasır kılınmıştır. Soruşturma (öninceleme) hakiminin yetkisi ise kişisel hak ve özgürlüklerin korunmasında tutuklama ve el koyma gibi zorunlu önlemleri almakla sınırlandırılmıştır.

Makedonya Cumhuriyetine yapılan adli yardımlaşma talepleri ancak Adalet Bakanlığı aracılığıyla resmi kanaldan yapılması halinde kabul edilmektedir. Makedonya adli makamları yine ancak Kiril alfabesi ile iletilen talepleri dikkate almaktadırlar. Talep eden devlet makamlarının bu talebin yerine getirilmesine katılma talepleri de talep eden devletin bunun için gerekli her şeyi organize etmesi halinde kabul edilmektedir.

V. International Cooperation

Between two countries, there are “Agreement on Mutual Assistance in Criminal and Civil Matters between the Republic of Turkey and the Republic of Macedonia” dated 24/02/1997, “Cooperation Protocol between the Ministry of Justice of the Republic of Turkey and the Ministry of Justice of the Republic of Macedonia” dated 11/07/2001 and “Consular Agreement between the Republic of Turkey and the Republic of Macedonia” dated 26/03/2002.

In addition, the Republic of Macedonia ratified “European Convention on Extradition” and “European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters” in 1999. Moreover, the country is member of many regional networks like Prosecutors Network of the Western Balkan along with international organizations such as Interpol and Selec/Seepag.

Furthermore, despite not being member of European Union, Macedonia puts great effort to make its legislation compatible with European legislation. In this respect, it signed cooperation agreements with Eurojust and Europol at the end of 2008.

Operations on international mutual legal assistance in criminal matters is often carried out pursuant to “The Law on International Cooperation in Criminal Matters” and “The Law on Criminal Procedure”. The Ministry of Justice of the Republic of Macedonia is the Central Authority for international mutual legal assistance. Within the Ministry, there are separate sectors on international mutual assistance in civil and criminal matters dedicated to process all such requests.

The amendment of 2013 in The Law on Criminal Procedure shifted the leading of the criminal investigation from the investigative judge to the public prosecutor just concerning the investigating procedure. Now the public prosecutor is solely responsible for the leading of the criminal investigation. The responsibility of the investigative judge has been restricted to take necessary measures, such as arrest and seizure, with regard to protection of individual rights and freedoms.

The country accepts mutual legal assistance requests only if they are submitted through official channels via the Ministry of Justice. The competent authorities of the country take into consideration only those documents which are written in the official Macedonian language with cyrillic alphabet. Where the foreign authority has requested to participate in the execution of such request, it is also accepted provided that everything should be organised for this to occur by requested country.